

FIO 2008

W latach 2008 i 2009 zrealizowano dwa duże projekty mające na celu promowanie i odtwarzanie dziedzictwa kulturowego gminy Hrubieszów ze wskazaniem na dorobek archeologiczny związany z badaniami nad cywilizacją Gotów w Masłomęczu. Pierwszy z projektów (sierpień-wrzesień 2008 rok), zatytułowany „Życie w krainie Gotów – promocja i odtwarzanie dziedzictwa kulturowego wsi Masłomęcz” finansowany był z Funduszu Inicjatyw Obywatelskich FIO 2008.

Podstawowym celem było stworzenie międzypokoleniowego zespołu obrzędowego kultywującego dziedzictwo kulturowo – historyczne Gminy Hrubieszów. W ramach

wymienionych powyżej projektów Stowarzyszenie Hrubieszowskie „Lepsze Jutro” Lokalna Grupa Działania pod patronatem merytorycznym archeologów z Muzeum im. ks. St. Staszica w Hrubieszowie zorganizowało cykl szkoleń dla mieszkańców regionu, ukazujących dawne rzemiosła oraz obrzędy Gotów z Kotliny Hrubieszowskiej. Kolejne etapy realizacji projektu prezentowane były w lokalnej prasie, portalach oraz stronach internetowych. Podsumowania poszczególnych działań prezentowano w trakcie cyklicznych imprez o tematyce archeologicznej tzw. „Biesiad archeologicznych” odbywających się w Masłomęczu.

Garncarstwo.

Wśród zajęć społeczności gockiej zamieszkującej Kotlinę Hrubieszowską w II-IV w. n.e. szczególną rolę ogrywała bez wątpienia produkcja naczyń glinianych. Wyróżnia się dwie podstawowe kategorie naczyń: lepienie ręcznie oraz wykonane na kole garncarskim.

W 2008 roku rozpoczęto pierwszy etap szkoleń dla mieszkańców Masłomęcza, prowadzących do zdobycia umiejętności samodzielnego wykonywania naczyń glinianych. W trakcie dwóch tygodni regularnych zajęć teoretycznych i praktycznych, wzorując się na autentycznych znaleziskach pochodzących z wykopalisk w Masłomęczu i Gródku, wykonano kilkadziesiąt naczyń glinianych pod okiem wyspecjalizowanego ceramika, pani Marty Wasilczyk. Niemal wszystkie wykonane egzemplarze stanowią kopie oryginalnych zabytków, wraz z zachowaniem charakterystycznego sposobu ornamentowania i wykończenia powierzchni. Uczestnicy szkoleń zapoznali się uprzednio z pełną bazą źródłową w postaci tablic, ilustracji, fotografii. Dla poszerzenia wiedzy przed rozpoczęciem rekonstrukcji procesu wyrobu „gockich” naczyń uczestnicy zapoznali się również bezpośrednio z zabytkami znajdującymi się w zbiorach Muzeum w Hrubieszowie. Wykonywano zarówno kuchenne naczynia codziennego użytku o prostych formach, jak również skomplikowane pod względem morfologii i zdobnictwa naczynia stołowe. Do wykończenia powierzchni naczyń zgodnie ze źródłami archeologicznymi używano narzędzi kościanych, kamiennych i drewnianych. Poziom umiejętności zdobytych przez kilkunastu uczestników szkoleń, pozwala obecnie na samodzielne prowadzenie zajęć z garncarstwa z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi odwiedzającymi gocką chatę w Masłomęczu.

Rekonstrukcje biżuterii gockiej („szklane” paciorki)

Na podstawie bazy źródłowej budowanej w trakcie wieloletnich prac wykopaliskowych, możliwa jest również rekonstrukcja niektórych elementów stroju gockich mieszkańców Kotliny Hrubieszowskiej. Przy współpracy ze specjalistami doświadczonymi w dziedzinie rekonstrukcji historyczno-archeologicznych, częściowo odtworzono proces wykonywania ozdób sprzed 1700

lat. Skupiono się na dwóch kategoriach zabytków – szklanych paciorkach oraz metalowych elementach stroju. W czasie istnienia gockiego osadnictwa w regionie hrubieszowskim, szklane przedmioty były niezwykle pożądane. Ilość szklanych paciorków znajdujących w grobach, świadczyć może o wysokim poziomie społecznym i ekonomicznym mieszkańców. Z uwagi na brak umiejętności samodzielnego wytapiania szkła na odpowiednio wysokim poziomie, gotowe wyroby sprowadzano z terenów Imperium Rzymskiego. Również współcześnie proces ten trudny jest do odtworzenia w warunkach domowych, więc zdecydowano się na wykorzystanie innego surowca (modeliny) przy zachowaniu autentycznej technologii. Rekonstrukcja poszczególnych typów szklanej biżuterii wymaga niezwyklej precyzji. Wzorując się na oryginalnych zabytkach archeologicznych z terenów kręgu gockiego, wykonano wierne kopie wielu egzemplarzy.

Tkactwo (tabliczki, bardko)

Zabytki, m.in. gliniane, takie jak przęśliki, czy ciężarki tkackie, licznie znajdowane na obszarze zamieszkiwanym przez Gotów, pozwalają na próbę rekonstrukcji sposobów wykonywania materiałów do produkcji strojów, czy ozdobnych krajków. Do tkania Inianego płótna, bądź wełnianego materiału używa się pionowych warsztatów wykonanych z ociosanego drewna. W

przypadku kolorowych krajek, używa się obecnie kwadratowych tabliczek (drewnianych, kościanych, lub z utwardzonej skóry), oraz specjalnie przygotowanego drewnianego narzędzia w postaci drabinki tzw. bardko.